

Meerlettergrepige woorden met meer dan één bijzonderheid

verschillende	tegenover	bijzondere	Nederlandse
gemakkelijke	wereldoorlog	locomotief	burgemeester
speciale	middeleeuwen	temperatuur	gehoorzaamheid
tegenwoordig	vergadering	operatie	vereniging
Amerika	Veronica	kilometer	verkeersregels
televisie	verenigde	elektrische	geschiedenis

zogenaamde	ambtenaren	opgewonden	dergelijke
gedurende	beschuldigde	veranderen	langzamerhand
gevaarlijke	halverwege	verschrikkelijk	limonade
onmogelijk	Indianen	geweldige	regelmatig
oversteken	kamerplanten	Surinaamse	Arabieren
zenuwachtig	reageren	Europese	aangekomen

Iedere dag het weerbericht

'Verschrikkelijk, wat een slecht weer, hé? Frisjes buiten. Trek je jas aan, er is een bijzonder grote kans op regenbuien.'

Iedere dag kun je mensen dergelijke opmerkingen over het weer horen maken. Als je op vakantie gaat of als je een vliegenier, een binnenvaartschipper of landbouwer bent, dan speelt het weer een grote rol. Daarom willen de meeste mensen iedere dag weten wat de weersverwachtingen zijn. Als het glad wordt, weten de gemeentewerkers dat ze de strooiauto's klaar moeten zetten.

Woorden uit het Franse taalgebied (1)

volume	taille	garderobe	bouvier
mode	etalage	toilet	biljet
cadeau	café	crème	galant
diner	restaurant	louche	menu
pension	enquête	cognac	lotion
retour	privé	station	permanent

champagne	loge	perron	bureau
medaille	concurrentie	locomotief	parfum
vaccin	concours	mentaal	paté
journaal	bonbon	projectie	bagage
crêpepapier	douche	bouillon	fouilleren
bioscoop	hotel	hangar	machine

Diner onderweg

Michel zit met zijn ouders en zijn zus Antoinette in de trein naar Avignon. Daar wonen zijn tante Mireille, oom Luc en hun zoon François, bij wie ze een paar dagen gaan logeren. 'Laten we eens kijken of we ergens kunnen eten', zegt moeder. 'Ik begin trek te krijgen en in deze trein is geloof ik een restaurant.' Ze lopen achter elkaar door het gangpad. Aan de ene kant van de gang zijn de coupés en aan de andere kant kijk je naar buiten. Daar zie je soms een andere trein voorbij flitsen. 'Ik heb zin om eens lekker uitgebreid te eten', zegt vader. 'We bestellen een diner voor vier personen.' 'Wat chic', lacht Michel, 'zo deftig eten we nooit.'

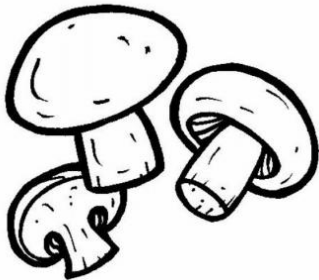
Woorden uit het Franse taalgebied (2)

buffet	opticien	centrifuge	pardon
servet	ventilatie	pantalon	affiche
caissière	plafond	chanson	paraplu
receptie	hospitaal	crèche	chef
maillot	compote	envelop	journalist
ceintuur	dessert	croissant	entree

Lekker eten op de trein

Michel zit met zijn zus en ouders op de trein richting Avignon. Ze willen

lekker eten. Ze beginnen met champignonsoep. De restaurantbediende vertelt dat de soep gemaakt is van echte champignons en geurige bouillon. Voordat de soep wordt opgediend, krijgen ze kleine croissants met paté. Als hoofdgerecht kiest Michel lamskoteletjes. Hij krijgt er frietjes en appelcompote bij. De kinderen drinken bij het eten jus d'orange en

hun ouders Franse wijn. Na het hoofdgerecht worden de borden met etensresten opgeruimd en brengt de ober ijscoupes en dessertlepeltjes. Juist als ze hun toetje op hebben, passeren ze borden waarop Lyon staat. 'We schieten al op', zegt vader. 'Laten we maar weer naar onze coupé gaan. We naderen Avignon.' Michel heeft wel zin in een paar dagen vakantie in Zuid-Frankrijk. Wat hem betreft mag de trein nu stoppen. Gelukkig duurt het nog maar een uurtje voordat ze er zijn.

Leenwoorden waarin de a als -ee- of è wordt uitgesproken (1)

tram	trams	campings	frames
jam	tramhalte	caravan	trainen
fan	tramkaart	jack	cake
clan	tramconductor	baby	cape
dashboard	jampot	Kathy	regenceape
jerrycan	kersenjam	paperclip	chocoladecake
gentleman	fanclub	trainer	cakevorm
Nancy	muziekband	rails	notencake
Sandy	tramreiziger	tramrails	flatdeur
muziekband	tramlijn	treinrails	flatgebouw

Met de tram naar de oorarts (1)

Masja heeft al vier nachten niet geslapen vanwege de oorpijn. Ze is nu met haar moeder op weg naar een oorarts in het ziekenhuis. Ze hebben de trein naar de stad genomen en lopen het station uit op zoek naar een tramhalte. Masja heeft een muts over haar oren getrokken. Als ze wat afleiding heeft, kan ze de pijn wel verdragen. Buiten het station volgen ze de tramrails en zo vinden ze al gauw de tramhalte. Dit is de eerste keer dat Masja in een tram zit, want meestal gaan ze met de auto naar de stad. Masja vindt het wel spannend. Nu kan ze iets terugzeggen als haar vriendin Nancy opscheept over de tram. Als Masja de tram instapt, valt haar het dashboard op. Daar zit maar één knop en er zijn weinig klokjes en tellertjes. Ze weet dat er ook geen benzinetank in een tram zit, omdat hij op elektriciteit rijdt.

Leenwoorden waarin de a als -ee- of è wordt uitgesproken (2)

tank

handicap

James

cakedeeg

planning

hands

Thames

jazzband

drumband

relax

frame

tanks

tankstation

jazz

fietsframe

jacks

kersenjam

fanclubblad

fans

handicaps

Met de tram naar de oorarts (2)

Masja zit samen met haar moeder op de tram. Ze gaan naar de oorarts want Masja heeft enorme oorpijn. In de tram is geen conducteur aanwezig, alleen een trambestuurder. Hij stempelt hun kaart af en daar gaan ze. Tegenover Masja zit een mevrouw met een baby. Ze zegt steeds: 'Vind jij het ook leuk in de tram, Jane?' Maar Jane zegt nog niets terug.

'Kijk mam', roept Masja ineens. 'Er rent een man in een blauwe jack met de tram mee.'

'Hij traint waarschijnlijk voor de marathon', zegt haar moeder.

De tram stopt vaak en iedere keer stappen er mensen in en uit. Ze komen

langs flats en langs een hoop rommel op straat. In een flits ziet Masja jampotten in de goot liggen, een jerrycan, een oude cape, een stuk cake en het frame van een fiets. Op een veldje staat een oude caravan zonder wielen. Eindelijk zijn ze bij het ziekenhuis. In de tram heeft Masja even niets van haar oorpijn

gevoeld, maar als ze de trappen van het ziekenhuis oplopen, begint die stekende pijn weer. Hopelijk kan de oorarts haar helpen.

Woorden die eindigen op -iaal of -ieel

speciaal	industrieel	materiaal	officieel
schrijfmateriaal	financieel	lesmateriaal	liniaal
ruilmateriaal	commercieel	sociaal	spelmateriaal
schoolmateriaal	speciale	provinciaal	gymmateriaal
bouwmateriaal	materieel		

Een speciale dag

Hella woont in Gouda, in de nieuwe wijk Goverwelle. Ze heeft op school meer dan twee jaar in een noodlokaal gezeten. Vandaag is het een speciale dag,

want vandaag gaan Hella en de andere kinderen uit de wijk voor het eerst naar het nieuwe schoolgebouw.

Gisteren hebben ze vrij gehad. Toen is al het materiaal uit het noodlokaal naar het nieuwe gebouw verhuisd.

Vandaag is het feest. Als Hella met haar zusje en haar vader bij school aankomt, staan er al veel mensen.

Rondom de school is het heel rommelig, er liggen nog veel bouwmaterialen.

Officieel wordt de school pas over twee maanden geopend, maar vandaag

nemen de kinderen het gebouw al in gebruik. Bij de ingang van de school is

een soort strik gemaakt. Om half negen mogen het jongste en het oudste

kind met een speciale schaar de strik doorknippen. Nu is de nieuwe school

geopend en mogen ze allemaal naar binnen. Hella's meester brengt zijn

groep naar hun eigen lokaal. Hella ziet dat er nog een hoop materialen uit

het noodgebouw liggen. Het schrijfmateriaal en het lesmateriaal zijn nog

hetzelfde, maar Hella's liniaal heeft de verhuizing niet overleefd en is in

tweeën gebroken. Het lokaal is wel heel anders dan het noodlokaal. Het is er

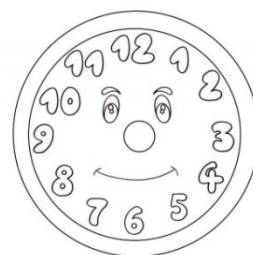
veel stiller en er is meer licht.

Woorden die eindigen op -eal of -ueel

ideaal	Dat lekker windje is ideaal surfweer Mijn ideaal is eens zwemkampioen te worden. Vijfendertig kinderen in een lokaal is niet ideaal.
eventueel	Als jouw fiets stukgaat, kun je eventueel mijn fiets lenen. Lust jij eventueel nog wat kaas?
ritueel	Als een indianenjongen jager wordt, vindt er een ritueel plaats in vorm van een inwijdingsfeest. Die keeper maakt van het uittrappen van de bal een heel ritueel.
individueel	Onze club verloor, maar individueel presteerde ik wel redelijk.
actueel	Milieuvervuiling is een actueel probleem.
punctueel	Karel is erg punctueel. Hij is altijd precies op tijd.
intellectueel	Karima speelt graag de intellectueel. Ze laat graag zien wat ze allemaal weet.

Zomertijd

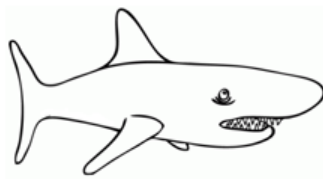
Zomertijd wil zeggen dat we 's zomers een andere tijd hebben dan 's winters. Het grote voordeel van de zomertijd is, dat het 's avonds een uur langer licht blijft. Voor veel mensen is dat ideaal, want dan kunnen ze 's avonds nog lekker veel dingen buiten doen. Ze kunnen eventueel nog een eind gaan fietsen of buiten zitten of spelen. De huiskamerlampen en straatverlichting gaan een uur later aan en dat kost minder elektriciteit. Energiebesparing is heel actueel. Je leest er tegenwoordig veel over. De zomertijd geeft een besparing van één procent. Dat lijkt niet veel, maar het is de moeite waard.

Woorden die eindigen op -ele

eventuele	gele	culturele	individuele
originele	ten tonele	emotionele	actuele
sensationele	hele	algehele	procentuele
ten dele	vele	criminele	originele
momentele	traditionele		

Haaien

In de Noordzee leven allerlei soorten vissen, bijvoorbeeld haring, makreel en kabeljauw. Wat weinig mensen weten is, dat er in de Noordzee ook haaien voorkomen. Haaien zijn dieren die bekend staan als zeer gevaarlijk. Procentueel berekend is de kans dat je aan de Belgische kust een haai tegenkomt heel gering. Alleen de blauwe haai, de toonhaai en de reuzenhaai komen bij onze kust nog wel eens ten tonele. Ze worden echter meestal verjaagd door harde geluiden en drukte. Er zijn hier dan ook geen actuele gevallen van haaienbeten bekend.

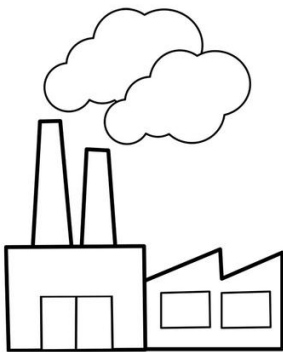
In Australië is dat wel anders. Daar komt de haai vlak bij de kust voor. Als daar een haai gesignaleerd wordt, breekt er vaak paniek uit onder de mensen, wat zich uit in emotionele reacties als gillen en wegvlugten. Een haai kan vooral gevaarlijk worden als hij bloed ruikt. Er zijn er die dan in een algehele razernij uitbarsten. Ze vertonen ronduit criminele gedragingen en verslinden alles wat in hun buurt komt. Het sensationele beeld van de bloeddorstige haai die reeds vele mensen heeft verslonden, is echter maar ten dele waar. Immers, de meeste haaien komen niet in ondiep water en mijden bovendien luidruchtige badplaatsen.

Woorden die eindigen op -iële

principiële	De vader en moeder van Els hebben om principiële redenen hun auto verkocht. Ze willen geen bijdrage leveren aan de luchtvervuiling.
industriële	Op dit terrein zijn veel industriële activiteiten. Kijk maar naar al die fabrieken.
financiële	De financiële situatie van onze zwemclub is een ramp. We moeten allemaal meer gaan betalen.
materiële	De materiële voorzieningen in die gymzaal zijn prima. Er zijn voldoende toestellen en spelmaterialen.
officiële	De officiële opening van onze school is volgende week. De burgemeester zal het lint doorknippen.
commerciële	Bij de commerciële televisie betalen ze de programma's uit de reclameopbrengsten.

Het rampenplan

Vanmorgen lag er een gele enveloppe in de brievenbus. Er zat een folder in van de fabriek bij ons in de buurt. Vanuit de woonkamer zie je de schoorstenen van de fabriek. Wat er precies gemaakt wordt, weten maar

weinig mensen. Iedere dag rijden er tankauto's af en aan. Ze vervoeren een vloeistof die gebruikt wordt bij het samenstellen van verf. Het industriële terrein is heel groot. Ik heb wel eens een tocht gemaakt langs het hek, toen was ik een hele tijd onderweg. In de folder stond dat er zich op de fabriek allerlei materiële problemen kunnen voordoen. Er kunnen gassen ontsnappen en er kunnen zich ontploffingen voordoen. Die fabriek is dus een reële bedreiging van onze veiligheid.

Aardrijkskundige namen

Amsterdam	Atlantische Oceaan	Zambia
Limburg	Rio de Janeiro	Japan
Zeeland	Zweden	Luxemburg
Turkije	Drenthe	Missouri
Eindhoven	Pyreneeën	Ijsselmeer
West-Europa	Den Haag	Noordzeekanaal
Griekenland	Azië	Afrika
West-Duitsland	Tunesië	Australië
Saoudi-Arabië	Maastricht	Verenigde Staten
Londen	Venetië	Italië
Zwitserland	Zuid-Korea	Monaco
Helsinki	Monaco	Scandinavië

De wereldreis

In onze krant staat iedere week een leuk artikel. Twee Nederlanders maken een wereldreis en sturen elke week een verslag van hun ervaringen naar de krant. Ze zijn bijna een jaar geleden uit Deventer vertrokken in een Landrover. Dat is een soort terreinwagen, waarmee je ook op slechte wegen kunt rijden. Ze reden langs de Ijssel naar het Zuiden. Bij Zevenaar passeerden ze de Nederlandse grens. Via Duitsland en Zwitserland kwamen ze in Zuid-Frankrijk terecht. In de buurt van Monaco hebben ze een paar dagen gerust. Ze leerden een stel aardige Monegasken kennen, bij wie ze een week gelogeed hebben. Vanuit Monaco reden ze Italië binnen en ze staken de rivier de Po over. Daarna ging het via Bulgarije naar Turkije. In het Pontische gebergte kregen ze autopech.

Woorden die eindigen op -air(e)

militair	Een militair is iemand die in het leger is, bijvoorbeeld een soldaat of een generaal.
populair	Die zangeres is erg populair. Veel mensen vinden haar erg leuk.
documentaire	Een documentaire op televisie laat je iets zien van wat mensen doen, hoe mensen leven, wat mensen meemaken. Een documentaire kan ook gaan over dieren of verschijnselen in de natuur. Je kunt er veel van leren.
miljonair	Een miljonair is heel rijk, hij heeft meer dan een miljoen euro.
spectaculaire	Het koorddansen vond ik het meest spectaculaire in het circus.
universitaire	Om rechter te kunnen worden moet je een universitaire opleiding volgen.

Weg met de dictator

In veel landen in Zuid-Amerika en Afrika heerst een dictator. Dat is iemand die in zijn eentje de baas in het land speelt, het volk onderdrukt (vaak met behulp van het leger) en niets voor het welzijn van de mensen doet. Soms komt het volk tegen zo'n dictator in opstand, ook al betekent dat strijd en worden vele mensen vermoord. Als de militairen de dictator ook niet meer steunen, lukt het wel eens om hem te verdrijven. Dat is gebeurd in Nicaragua, Argentinië, op de Filippijnen en in Paraguay. Maar meestal lukt het niet. De dictator is meestal een militair, een generaal of een kolonel.

Woorden met een -ou-, uitgesproken als -oe-

retour	patrouille	journaal	douchekop
retourtje	routes	patrouilles	douchekraan
fietsroute	routine	pirouette	douchemat
douane	bougie	poulewinnaars	douchegordijn
gouverneur	boulevard	tournee	Louvre
douanekantoor	coupés	routine	wandelroute
Louise	coureur	springconcours	bougies
bouillon	douche	weekjournaal	wandelboulevard
coureurs	fouilleren	souvenir	souvenirwinkel
enthousiast	douchekop	couplet	motorcoureur
autocoureur	jeugdjournaal	coupé	wereldtournee
Louis	doucheschuim	journalist	routinezaak

De journalist

Louis du Prie is journalist. Hij is de hele dag op pad om nieuws te verzamelen. Als er ergens in het zuiden van ons land iets gebeurt, probeert hij erbij te zijn. Soms gaat er ook een fotograaf mee. Als Louis het nieuws verzameld heeft, gaat hij naar het gebouw waar de krant gemaakt wordt. Daar is een grote ruimte waarin de journalisten werken. Dit noemen we de redactie. Louis werkt er zijn aantekeningen uit en schrijft er artikelen voor de krant. Als journalist maak je van alles mee. Soms interview je een burgemeester of een coureur of ben je een nacht met een groep politieagenten op patrouille. Dan weer ben je getuige van een vechtpartij in een café, waarbij zelfs geschoten wordt en alle cafébezoekers gefouilleerd worden.

Herhaling (1)

basisschoolleerling	geschiedenis	fantastisch
militair	populair	Australië
België	maillot	originele
principiële	journaal	financiële
speciaal	individueel	provinciaal
retourtje	eventuele	ideale
ideaal	tegenwoordig	baby
eventueel	Panama	knieën
tram	officieel	ten tonele
materiaal	kopieën	avonturen
industriële	bagage	Afghanistan
horloge	sociale	cadeau
douche	paperclip	betekenen
gymmateriaal	fantasieën	verkeersregels

Een sprinkhanenplaag (1)

Een hele tijd geleden was er een grote sprinkhanenplaag in Noord-Afrika. Miljoenen sprinkhanen legden een route af door Marokko, Algerije, Tunesië en Libië. Op het journaal zag je beelden van donkere wolken vol sprinkhanen. De mensen die in zo'n zwerm terecht kwamen, hadden een cape over hun hoofd geslagen, terwijl kleine kinderen en baby's helemaal niet buiten konden komen.

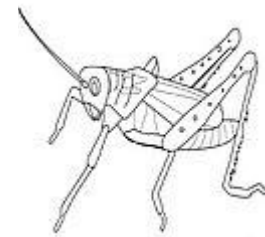

Herhaling (2)

liniaal	kamerplanten	actueel	champagne
intellectueel	bouwmaterialen	jeep	miljonair
punctueel	rommelzolder	materiële	gymzaal
criminele	politiebureau	Brabant	autoped
centrifuge	methode	procentuele	logé
regelmatig	journalist	camping	langzamerhand
commerciële	medaille	cape	plafond
blouse	populaire	typiste	officiële
chanson	handicap	cockpit	donkere
bijzondere	spectaculaire	pardon	zenuwachtig
couplet	gevaarlijke	douchekop	reële
sensationele	wereldoorlog	ski's	Sri Lanka
receptie	actuele	kassa's	telefonisch
postduiven	tank	etage	chef
extra	behandelen	wandelroute	

Een sprinkhanenplaag (2)

Een sprinkhanenplaag kan ontstaan als in het gebied waar ze geboren worden voldoende regen gevallen is, zodat er veel groeit. Elke sprinkhaan die uit zijn eitje komt, heeft dan de kans volwassen te worden. De vrouwtjes leggen op hun beurt eitjes, die al na twee weken uitkomen. Na zes weken zijn die sprinkhanen ook alweer volwassen. Iedere sprinkhaan legt honderdvijftig tot tweehonderd eitjes. In korte tijd zijn er miljoenen sprinkhanen die op zoek gaan naar voedsel. Ze trekken over de velden en richten grote materiële schade aan.

Woorden uit het Franse taalgebied (3)

diner	cadeau	champagne	bioscoop
hangar	parfum	toilet	chanson
pension	bagage	mode	medaille
carrière	receptie	restaurant	bouillon

details	cognac	enveloppe	journalist
enquête	journaal	ceintuur	privé
portefeuille	biljet	chef	douche
premier	trottoir	dessert	bureau

Het journaal begint voortaan om halfacht.

De chef van onze afdeling heeft een apart bureau.

Je kon het sterke parfum van de dame in heel de bioscoop ruiken.

In het dure restaurant staat er naast champagne ook nog een overheerlijk dessert op het menu.

Onze bagage hebben we in het pension achtergelaten. Dan moeten we ze niet voortdurend meeslepen.

In het toilet is er gelukkig een goede ventilatie.

Op de aanplakbiljetten in de stad kun je zien dat er een circus komt.

Jos kreeg op de receptie een medaille voor zijn vijftig jaren dienst.

Ik hoop dat het ooit eens mode wordt dat dames kleurrijke petten dragen.

In het station drinkt de journalist een cognac bij de koffie.

Alles staat klaar voor het diner, maar onze logé neemt nog een douche.

De Franse zanger zong een prachtig chanson.